

# É r t e s í t ő.

67. szám.

Pest, october' 20<sup>kán</sup>

1832.

Valódi, vagy is az ugynevezett valódi kölni vízzel nem csak minémiségében felérő, hanem azt mindenben felül is haladó

## „Magyar királyi koronai kölni víz“

Több évi, költségesen és fáradságosan ismételt sokféle próbái után szerencsés volt az alólirt egy chemiai új készítményt feltalálni, melly a' régóta híres és köztetszést érdemlett coloniai (kölni) vízhez (Eau de Cologne) nem csak minden jeles minémiségében 's kellemében tökéletesen hasonlít, hanem azt mind erejére, mind illatos és szeszes tartalmára 's hathatóságára nézvest felül is haladja; neveli becsét az is, hogy az egész kellemes készítmény egykét elkerülhetetlen külföldi alkatrészt kivéve, csupa magyarországi természetvényekből 's chemiai vegyületekből áll; mire nézve „Magyar királyi koronai kölni víznek“ nevezi; könnyebb megszerzethetéseért és használataért öt fele faj készítésre fordította figyelmét, árokat szerintök szabva, így a' finom fajtából egy palackocskával 1 ft. pengőben, egész ládikával 6 ft.; a' 2ikből 50 kr., ládikával 5 ft.; a' 3ikből 40 kr., lád. 4 ft.; a' 4ikből 80 kr., lád. 3 ft.: végre a' legfinomabb kétszeres fajtából egy pal. 2 ft., egész lád. 12 ft. pengőben. Megszerzethetni, magánál a' készítőnél szabad postán levelek által, vagy Krausz Károly 's társ. (váci utca, kék egyszarvúnál), Hallhauer testvérek (királyutca, három fehér rózsánál), Hirsch Xav. Ferencznél (váci utca a' szarvasnál), Karczag testvéreknél (váci utca a' magyar gárdistához), Kárász Rózsánál, (asszonyi ékeségkereskedés „Sapho-hoz“ váci utca) vagy Budán, (a' várban, gr. Brunszvikház) Haller N. János kereskedő uraknál.

Scholcz J. V.

meghatalmazott' chemiai gyárnok

Melkő pártfogoltatására válik a' készítőnek, hogy productumán, nem kívánván a' külföldi készítmények iránt viseltető kártékony előítéletet hasznára fordítani, az eredeti nevét nem bitangolja; sőt ellenben a' honni készítmények iránt, mindinkább fejledezőbb pártfogásu hazafi gondolkozásban bizakodván, azt egyenesen honninak nevezi, mint többszöri vizsgálatok 's a' készítőnek azok után nyert kétségtelen hitelességű bizonyítványai szerint ajánlhatóbbat, 's még is jutalmasabbat. A. R.

(2) Ötszáz darab tenyésztésre alkalmas anyajuh kerestetik, de kevesebb is elfogadtatik; mellynek gyapja finom vékonysága nem annyira, mint szőrének magas, sűrű, és zsiros minémúsége kivántatik, az eladó jelentést tehet iránta Pesten a' Józsefpiaczon Bajzáth uraság házában 205. szám alatt lakozó Horváth József Fiskális urnál.

(2) A' rimai vasművelő Társaság (Coalitio) Magyarországon, Gömör és Kis-Hont törvényesen egyesült Vármegyének kis-honti kerületében 21 helységben lévő nemesi birtokait 's ezekben helyezett vasműhelyeit, átaljában és együtt árverés útján haszonbérben kiadni szándékozván, e' végből jövő 1833ik eszt. május 21ik napjára mindkét magyar hazánkból 's a' külföldről azokat, kiknek az érdeklött haszonbérletéhez kedvök leend, ezennel meghívja.

A' haszonbérben kiadandó tárgyak, 's azokkal egybekötött használatok e' következők:

1). A' vasműhelyekhez tartozik három olvasztó-kemencze, mellyeknek egyike nem régiben tüzet kiálló kemény és jó szerekből ritka izléssel építetvén, folytában két esztendeig és három hétig dolgozhat, 's egy mázsa vaskóból 40 fontnál bővebben hetenkint hét, nyolcz száz mázsa jó nyers vasat termeszt. A' két kisebb olvasztók is készíthető vas mennyiséghez képest alkalmasan használhatók. Ide tartozik tovább-

bá 15 fris és 10 nyújtó hámor, két kisebb kovács-műhellyel; mellyek jelenképen közönséges egyező ítélek szerint legjobb minéműségű 1só rendű, 24,000 mázsa különféle nemű kovácsolt vasat adnak. Mind az olvasztó kemenczéknél, mind a' hámoroknál tisztí alkalmas többnyire kemény szerekből épült házak 's a' birtok igazgató-hivatal számára különös, tágas és bátorságos lakás találtatik.

2). A' Társaság tulajdon bányáiból, annyi különböző 's jó vas készítéshez szükséges, vegyítésre alkalmas vaskövet, szinte tulajdon erdeiből annyi öl fát adhat a' haszonbérlinek esztendőnkint, mennyi a' bérli szorgalmához képest 24 ezer mázsát is haladó vas termesztéshez szükséges.

3). A' műszerek, vagy machinák hajtására elegendő 's legjobb esésű viz, épületek tételére, olvasztók igazítására legalkalmasabb mész termés és alap kövek (Gestellsteine) a' Társaság tulajdon birtokai kebelében bővségben talátnak.

4). A' környék' népessége, a' földnépnek — mellynek különösen a' bányák és hámorok teszik élelmök fő ágát, — szorgalma, munkásokban soha felakadást nem enged.

5). A' műhelyek mozgását az, hogy minden vaskészítéshez tartozó szereket maga környékében egy, két, 's legfeljebb négy órányi távolságra jó utakon hordathat, a' készítményeivel való kereskedést, 's vasa kelendőségét pedig a' Társaság jószágainak nagy részén, műhelyei mellett pedig átjában, keresztül huzódó csinált országutak felettébb megkönnyíték. Illy országút kötő össze a' Társaság műhelyeit az országnak csak 18 mértföldre eső főkereskedő városával Pesttel; holott ma is fen álló lera-  
kő boltjában sok ezer mázsa vasat haszonnal el ad; helyben a' megyebeli 's távolabb lakó kereskedők szinte több ezer mázsát megvásárolván, azt az ország minden részeibe elhordják.

6). Kétségét nem szenvedhet a' fent irtak szerint, hogy a' műszerek hajtására elegendő 's legjobb esési vizek, erdőkkal bővelkedő tájékok, 's elfogyhatlan vaskóbányák a' Társaság műhelyei mellett irányos körben huzódván össze, a' természetnek teremtő munkássága a' vas művelést és kereskedést könnyítő környülményektől segítve, a' vas készítésnek mind mennyiségben való terjedésére, mind tökéletesítésére az ahoz értő művészek csak nem határtalan mezőt nyit 's a' műveltség ezen hasznos pályájára szép reményekkel ad jelt.

7). A' le irt vasműhelyeken kívül azokkal egyszersmind 's átjában bérben kiadandók lesznek mind a' 21 helységben talátnak jószágok azokhoz tartozó mintegy 110 házhelyen lakó jobbágyal, és mintegy 100 zsellérrel, kiknek marhas robotjaik 5720 — gyalog robotjaik pedig 13.240 napokat tesznek, — minden azon birtok után nézendő majorság földekkkel, rétekkel, legelőkkel, 's úri 's földi haszonvételekkel (regalia et territorialia beneficia) ugymint vendégfogadókkal, mészárszékekkel, kisebb korcsmákkal, malmokkal, kallókkal, kővágással, agyag-ásással, mészégetéssel és a' most haszonbérben lévő üveghutával.

Ezen haszonbérnek a' környülmények szerint módosítható feltételeit hővebben megtudhatni Pesten tek. Thaisz András kir. táblai ügyvéd urnál, kinek utasítása után a' haszonbérbe adandó tárgyak fekvését is a' látni kívánónak a' helybéli mostani kormányi hivatal megfogja mutogatni. Az árveréshez járúlni kívánók hét ezer pengő forint bánatbérrel felkészülve jelenjenek meg. Költ Rima Brezón a' Társaságnak sept. 24ikén 's következő napjain 1832ben tartott köz-gyűléséből; feljegyzette és kiadta

*Ratkó József, m. k.*

a' Társaság rendszerinti ügyésze 's Jegyzője,

Dunavíz állása a' budai vízmérték szerint:

Octob. 17dikén 3 láb, 7 hü. 6 von. Octob. 18dikén 3 láb, 8 hü. 0 von. Octob. 19dikén 4 láb, 0 hü. 0 von. Octob. 20dikén 4 láb, 4 hü. 0 von. (az 0 felett.)